

Античният човек

Изготвил: Димитър Стамов 8^B клас

Съвременността се опира изключително много на старогръцката литература и култура. Начин на мислене, осъзнаването на обществените задължения, отговорността на всеки пред колектива, свободата на изразяване дължим на разгадаването на тази епоха. Тя ни влияе, въпреки че е толкова отдалечена. Дължим изключително много на С античната представа за човека и човешкото и с възраждането на тази представа започват модерните времена от Ренесанса насам. Неин изконен модел е битието на космоса – хармонично устроено и музикално изваяно. А средоточие на античната представа за света е съдбата – единствената повелителка в битието на космоса. За античния човек съдбата е над всичко – Едип знае какво го чака и не успява да го избегне, Ахил знае за краткия си живот и го изживява с чест. Антигона понася с трагична смелост изпитанията на съдбата. Те ни учат на смелост, но и на смирение.

Космосът са боговете. Хората нямат място сред тях, пътят им към божественото е почти завинаги прерязан. Единствено героичният подвиг е моделът, който може да сътвори приближаването – като при Херакъл например. В тази представа за устройството на космоса отсъства изцяло човешката личност, отсъства азът на човека. Ето защо героичният живот е единственият начин „да запишеш“ присъствие в света – без подвига човекът няма битие, няма време, няма разказ за себе си, няма история. Изборът да бъдеш някой, е изборът да сътвориш подвиг, да достигнеш до слава и до собствен мит. Хектор използва устоите на града, рода и семейството, но се предръща в герой, защото застава достойно да Ахил, който е полубог. В очите на древния човек всекидневието е лишено от драматична основа – то може да бъде само обект на комично осмиване, на закачка, на заяждане. Но комичното, закачката, ехидната реплика са от света на всекидневието – те се раждат, за да отминат, да заглъхнат в шумотевицата на делничното, да потънат в забвение. Единствено трагичното като извисяване на героя до митичния подвиг е начин да се добие историчност, начин да бъдеш човек. Трагична е Антигона, защото притежава куража на мъж, но пази своите корени, традиции и се доверява на космическия порядък. Трагичен е и Креон, защото забравя за мярата и започва да взема решения, противни на боговете.

Най-страшното за античния човек в света на отвъдното е пустотата. Хадес, подземното царство на древните гърци, е плашещ за хората не с мъчения или терзания, а с бездействието, на което обрича душата отвъд нейното земно битие.

Колко различна е славата за древния грък от славата за съвременния човек. За древността славата има като антипод безчестието. Добивайки се със слава, героят всъщност се противопоставя не толкова на неизвестността, колкото на безчестието, на позора, на незначителността. За съвременния човек славата е преди всичко познатост, всеизвестност и... пари. Всеки може да придобие слава, стига само да се покаже достатъчно дълго време в ярката светлина на медийните прожектори. При това не е необходимо да си сторил нещо значително, достатъчно е да участваш в риалити шоу, да разказваш и изговоряш пред хората своите разбирания, да изповядваш своите мисли и да играеш своите чувства – ако ти си в светлината на медийните прожектори, то ти си покрит със слава. Но славата на съвременността е славата на преходното, на тленното. Тази слава е чиста проба известност и като всяка известност изчезва твърде скоро в сянката, която оставя около себе си дори и най-яркият прожекторен лъч.

За античния човек да бъдеш, означава да сториш героичното, да сътвориш подвиг, да докажеш себе си с действие, а не с думи. Съвременните PR специалисти биха били нещастни безработни в античния свят, освен ако не се заемат да пишат поеми за Ахил или Одисей, или да разказват митове за Язон и Златното руно.

Съвременният свят е бърборив и многоречив, изпълнен с десетки хиляди разнопосочни послания. Античният свят е монолитен и цялостен като каменните статуи, които са ни останали от онази епоха. Връзка с ежедневието представляват, може би, жените. Сафо и нейната лирическа героиня в стихотворението „Любов“ са много човешки, уязвими и земни. Но те не са пример за подражание така, както са Антигона, Ахил, Хектор. Древногръцкият човек пази своите модели за подражание, негодите герои са достойни и днес. Старае се да следва примера им. Преоткриваме ги и ние днес. Всеки в себе си търси героя и иска да бъде достоен. Дано успеем - всеки за себе си и всички заедно.